www.kurdistannet.org
31-5-2003 2:05

(ئێرەی) بەهەشت و . . . . (ئەوێ) ی دۆزەخ

حەمەی ئەحمەد ڕەسوول // هۆڵەند

لێرە (*) لە باوەشی نەرمی هەندەرانا
خەونی ڕەق و تاڵی شەوانە
وەك شەمەندەفەری سەفەرێ ، سەفەری بەدبەختیی ،
سەفەری وونڈابی و خەمساردی و تەنیابی و عەدەم . .
بێهەدادان ، سەفەرێکی سەرمەدیی ؛ هەردەم و بێووچان ؛
بە ووزەی خوێنی سپی ، خوێنی سوور ، خوێنی ئەسمەر ، کەوتۆتە گەڕ ؛
خوێنێ ، نە ویژدان و نە ئەوین و نەدڵنەوابی و
نە سۆز و نە مۆراڵ و نە بەڵێن و نە سەرفرازیی تیا نەماوە . .
خوێنێکە ، مەییو . . خوێنێکە ، سارد ە و لە بەفر کەسیرەتر . .
سەفەرێکە بەرەو بەستەلانی عەدەم . .
سەوداو سەفەرێکن بەرەو ئومێدی ڕەش . . ! !
لێرەش (* *) :
ژیان . . . ئەوین . . . خەون . . . ئەمڕۆ و ئایندە :

" " زۆر و زۆری تریش لەو ووتەزا و چەمکە سەلەفیانەی
کە هەر لە ولاتی عەشق و باران و ماچ و سەرگووزەشتە
بە تامەکانی بەر ئاگردانی مێژووی پاڵەوانێتی و
گرێدراو بە نووشستی و نسکۆی گەورە و گەورە . .
کە زۆر بە سانایی مرۆ و ولات و مێژوو ،
بە ناخی نەفرەت و دۆزەخی تاراوگە دا دەبا . .
تەسلیم بە ئەهریمەنی کۆچ و تاراوگەستانی دەکا . . . ! " "

لەوێش (* *) :
شەمەندەفەری ژیان و کارەساتی دونیا ، هێند شەکەت و ماندووە
لە پێدەشتی سەرابستانی سەرگەردانی و مەتاهەتدا ،
وێستگەی وەستانی بۆ نییە . .
سەفەرێکە بەرەو نێو تونێلی بەهەشتی مردنێکی چاوڕەش !
* لێرە :
ڕەوە هەوری بێئومێدی کۆچدەکەن و
بە نێو جامی شەرابی ڕۆحدا دەبارێن . .
لاوەکانی ئەم گووزەرە ووندایەش بێووچان نوغرۆی نێو عەزیای
دیسکۆتێك و شەلالی لێستنەوەی قوول و قاچی سۆزانییە دوڕاوەکانی
چەرخی ئەودیوی پاش مۆدێرنیتە و پۆست کاپیتاڵێتە و قوڕ و لیتەی هەندەرانێکی لە
سەراب سەرابترن ، لە تاراوگە تاراوگەترن و ،

www.kurdistannet.org
کوردستان نێت

لە بزرستان ووندا ترن . . !
لاوان ؛ بە گەنج و کیژۆڵەیانەوە . .
دوورەوولات بە ژن و پیاویانەوە ؛
خەستەی نێو لێرەوار و کووچە و کۆلانی بێدەنگ و کەڕ و لاڵی
ئائەم بە هەشتە خەمسار و دڵکرمێیەن . . !
تۆ بڕوانە ؛ ئا ئەم بەهەشتە ؛
دار و بەرد و هەرد و دەشتی هێندە سەوزە
دڵی نەما ، ڕۆحی نەما ، دەروونی نەما " " بێجگە لە نەفام و گەمژە و
هەرزەکارە –بەسالاچووەکان . . . ئەوانەی بۆ ماچێ ، زێد دەفرۆشن ! ! " "
دڵ و ڕۆح و دەروونیان نەبێتە دارستانێ لە قەوزە . . ! !
مردنیش لێرە بەهارێکی سەوزە ! ! !
لەوێ (* *) : بارانی سوور ،
نا . . وەرزی ئەبەدیی قات و قڕیی و بێ بارانیی
باخچەی شایی و هەڵپەڕکێیە
لێرەش (*) : لەنێو مەرقەد و پیرۆزیی هەندەرانا
ڕۆحی شینبووی سەرئاوکەوتوو ، گینگڵدەدا . .
لەوێ :
پێلۆوی گەردونی بێدەنگی
بیلبیلەی نابینا ، هەنگاوی شەپۆلە خەساوەکان
بەفرانباری وەرزی ئاوەز . . . . خەڵتانی دەمی ژیلەمۆی دەنگە ! !
* لێرەش : پەتاڕەشکەی حەیرانی " " با " "
گیانەلاێی ئاو . . . . شەختەبەندی بیرکردنەوە
بوونەتە کوت و دەستەمۆی ،
دەست بێ غیرەتی و ناپیاوی نەعرەتەی تاراوگە !
لەویش (* *) : بەم ناوەختە و لە کۆتایی دووهەزارا . .
ئەو دووهەزارەی کە گوایە ؛ سەدەی مرۆڤدۆستی و هەزارەی هیومانیستیە ؛
زارۆکێ ، دووان ، سییان ، دەیان و هەزاران لە زارۆکان <<شەهیدی دوور و نزیکی ئایندەی>> دیرۆکی گەرمیان و باگوڕ گوڕن . . . !
شەهیدی دوور و زۆر نزیکی مێژووی نەنووسراوەی جوگرافیایەکی ووندان . . !
زارۆکانی نێو تەلبەندی جوگرافیا و قوربانیی پۆلێتیکی دووفاقە و سێ فاقەی ڕۆژهەلاتی نێوەند
ئەمرۆکە لە کەرکوک و تازە و حەمرین و شوان و تالەبان و کفری و شارەبان و خانەقین و بەدرە و
گەلێکیدی . . وگە . . لێ . . کی . . . دیی . . . . . .
کە ئاخ زۆریانم بیرچوونەتەوە . .
ئا ئەمێستا منالان
لەوێ و
لەوێ و
لەوێ

لە جیاتی ماڵەباجینەو

هەڵماقوو تۆپین و یارییەکانی دیکەی منالآنی هەندەران . . .

ئەفسووس و هەزار جاران ئەفسووس ،

ئا ئێستا کە ڕۆحی شەلاڵی نێو گیانەلا . . ڕۆحی سووتاوی مناڵە چاو پەرییەکان

ئەمێستا کە و هەموو دەمێ وەکو مزراح

بەدەم ئازار و زیکری سەمفۆنیای شێرپەنجەوە

ئا . .

ئا . .

وەکو مزراح،

بیستو چوار

کاژێرە

دەخولێتەوە . . . . !

* + *

لێرە :

بیرەوەری برینێکە و دەکولێتەوە

لەویش : لە پێدەشتی سووتان و مەرگی ولاتی کۆلۆنیالیی باباگوڕ گوڕدا

زایەڵەی مێژوویەکی هێمن و دێرین . . بە گوێی خەونی بزرِ کاوا ...

ئەمێستاش دەزرینگێتەوە !

* * *

هەنووکە لەوێ ،

لەنێو دیرۆکی تراژیدیای زۆرانبازی قەدەر و مردندا ،

باخچە سووتاوەکانی بەرنساری <<کێوی حەمرین>>

دار گوێزە نەزۆکەکان . . دار هەنارە گوڵ مردووەکان . .

دار پرتەقاڵە دەروون تاساو و شەلاڵ لە حەسرەتی تەنیاییدا . .

گولاڵەی دلوەریووی بێ بەهار ، بێ نەورۆز ، بێ ناز و هەردەم کەساس . .

هەناسەی تەنگی بارهەڵگرە شەرواڵ لەپێکان . .

کولمی خۆر بردووی کیژۆڵە چاو زەردە –عەلاگە – فرۆشەکان . .

ئاخ هەڵکێشانی پیر – گەنجە

ریش قەڵەمییە سیغارکێشە بێهەناو و بێهیواکان . .

سووتانی ڕۆژانەی درەختی ژیان ...

سەفەری مرۆ و ئاژەڵ و باڵندە و دار و بەرد و دەریا و ئاگر . . .

سەفەری بێواده و سەرمەدیی و ئەزەلیی هەموو بوونەوەر و مێروو و مەگەزێ . .

سەفەری خەیاڵ و ئەوین و ویژدان و خاک و زێد ،

سەفەری ئەم و ئەو و ئەو و ئەو و ئەووو . . . .

سەفەری هەموو تارمایی و وەهم و ڕۆحە سیخناخ

لە پەژارەیی و ئەشکەنجە و دەرد و مەینەتی

دوكەلّی دەمبەهاواری سەر لە ئێواران
نرکە نرکی چوّلەکە و کوکوختێ دەم کازیوە و بەرەبەیان
- - ئا لەوێدا :
لەژێر ساباتی هەورو تەمێکی سەرمەدیدا . .
تاڤگەی گڕی باباگوڕ گوڕ ، هێند بە قەلّبەزە و
کەلّەگەت و زراف ، بلّند و بەرزە . .
چەشنی خوّری ڕوّژهەلاّتی دێرین
وا بەسەر دەمکەلی بێئومێدی گەردوونەوە و
لەم دوورەوە ، ئا لەم ئاقارەی دونیاوە . .
ئێمەش دەستەوئەژنوّ ، تێیدەڕوانین !
***
لەبەر دەرکی قەلاّی داڕوخاو و
لەژێر منارە کەللە پەرپوەکەی - ڕەحیماوا - وە
لە هەناوی چوّلّی گاورباغی و
لە تەك گاشەبەردێکی کێوی حەمرینەوە . . .
لەبن ئاسمانی چلّکنی ئەو دووکەلّە ئاوسە ژانگرتووەدا . .
پەڕە زەردەکانی فەرهەنگی دیروّکە
خووساوەکەی نێو ولاّتی - ئالّتوونی ڕەش -
وا بەدەم ڕەشەبا و باوو بوّرانەوە
یا بەدەم ڕێژنەی خەمسارد و سەرخوّشەوە ، دەشەکێنەوە !
هەردەم و هەمیشە و ، ئەمێستاکەش ، دەشەکێنەوە ! ! ! !
گریانی سەرمەدیی " کەرکووك و حەمرین " ، ئێلّنج بە گشت دونیا دەدا
تەنها ئێمە نەبین . . . . ! ! ! !
گریانی سەرمەدیی کوّلاّنە وێرانەکانی " شوّڕیجە و گاورباغی و ڕەحیماوە "
خەندەی سەر لێوی
دانسقە و زوّر دەگمەنی _ جەللادەکانیش - دەکوژێنێتەوە ،
تەنها ئێمە نەبین . . . . . ! ! ! ! ! !
نووسراوەکانی نێو فەرهەنگەکە :
سەرئاو دەکەوتن و بەدەم شەپوّلەوە . .
سروودی جوگرافیای ئاگر و سووتانیان دەووتەوە . . . !
تەنها ئێمە نەبین ؛ هەموو دونیا ، ڕوّژهەلاّت و ڕوّژاوا ، بوّ ئێمە دەگرین ! !
تەنها ئێمە نەبین ! ! ! ؟ ؟ ؟
***
لە لاپەڕە زەردەکانا . . ئەم وێنانەش هەلّکوّلّرابوون :
- گرمە گرمی عەدەم و ڕوّح
- گمە گم و کوو کووکووی کوّتر و کووکووختێیە - تەعریبکراوەکان

www.kurdistannet.org
31-5-2003 2:05

– بۆ کڕووزی داربەڕوویەکی لە کۆچڕەو بەجێماو
– بریقەی چاوی تارماییە دەمامکدارەکان
– لاوێکی کەنەفت و دڵشکاو بە سەفەری هەندەرانی شووم
لە گۆشەیەکی ژووری نووستنەکەیدا ،
قەنارەیەکی سەوز دادەمەزرێنێ . .
– سێبەری کاژی فڕێدراوی مارێکی پەپکە خواردوو
وا لە ژێر درەختێکا پاڵکەوتووە . .
کە بە خوێنی ساردی (براکوژی) ئاودراوە .... !
– کۆیلە ئاشقەکان ،
بە دەم ئازارەوە و پاش وەرگرتنی بڕوانامەی زانکۆیی
.... یەکدی ماچدەکەن !
– کیژۆڵەیەکی سۆزانی ی زەنگین :
مۆزەکانی دوێنێ فڕێدەداتە کەلاوەکەی پشتیانەوە !
– خوڵەمێشی تاوانێکی ئاووس بە کۆرپەلەیەکی ڕیشدار . .
– – تەفروتووناى هێلوونی (*) پیرە لەقلەق و هاوسەرەکەی
لە جێشوندا ، فرعەونە داك سۆزانیەکەی بەغدا . .
ڤێلایەکی سیرامیکی ،
بۆ قەلەڕەشێکی عەگالبەسەر چێکرد . . !
هەربۆیەشە قەلاَو پردێ ،
هەتا ئەمڕۆش دەگریەن و پشتیان لە باکوور کرد .... !
* لە دووا لاپەڕەی فەرهەنگی چاو زەرد دا ،
دەمەتەقێی پادشایەك و شاژنەکەی ئاوا دەدوان :
– بۆوەی شێوەی ڕەهای خۆم ببینم ،
سیمای ڕاستەقینەی خۆتم نیشاندە
– <<من تۆم و تۆش منیت !
بۆوەی بوونی خۆم پیادەکەم
پێویستە ببمە تۆ . . تۆش ببیە من
ئێمەش ببینە ئەوان . . ئەوانیش ، ئێمە
ئێمەش خۆیان و . . ئەوانیش خۆمان . .
خۆمانیش ، خۆیان . . خۆیانیش ، خۆمان . !
بەلاَم ئێمە ئەفسووس !خۆمان نابینە خۆیان
خۆمان ، هەرگیز نابینە ئەوان . . !!!!>> (**)
+ گەر خەون و هیوای تۆزاوی
باباگوڕ گوڕ نەیەتەدی . .
هەمیشە و هەرگیز دەکەوینە خوارێ
وەك ئاوێنە شکاوەکانی نێو دیوانسەرای قەلاَی دمدم و

خەونە زیندەبەچاڵەکانی شێخ سەعیدی پیران ... !
وەك چل چرای تاریك و کوژاوەی ، کۆشك و تەلاری
بێ سەروشوێنی ئەردەلان و بابانیەکان ،
هەرگیزاو هەرگیز هەردەکەوینە خوارێ .... !

کۆتایی سەدەی بیستەم
هۆڵەند

(✻) هێلوون ؛ هێلانە .

(✻✻) ئەم گفتوگۆیە ، زۆر لە شێوەی وڕێنە – سەفستە ی فەلسەفیی _ ڕژێمە دیکتاتۆرەکان دەچێ . . . . ! ! کە دەیانەوێ هەموو میللەت وەکو -کۆپی مرۆیی / استنساخ بشربی / سەرکردە دیکتاتۆر و تۆتالیتاریەکان لێبکەن ، منیش لە شێوەی گاڵتەجاڕ بەکارمهێناوە . . . ! ! !

www.kurdistannet.org
کوردستان نێت